

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/171/2016
Identifikačné číslo spisu:	5110232380
Dátum vydania rozhodnutia:	30.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5110232380.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Stavebného bytového družstva, so sídlom v Žiline, Mateja Bela 852, zastúpeného advokátskou kanceláriou ADVOKÁT ADRIANA HRDINOVÁ, s.r.o., so sídlom v Žiline, Vojtecha Spanyola 1726/13, proti žalovaným 1/ R. H., bývajúcemu v J., zastúpenému JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r.o., so sídlom v Považskej Bystrici, Šoltésovej 346/1, 2/ W. K., bývajúcej v W., zastúpenej Mgr. Monikou Dubskou, advokátkou so sídlom v Ružomberku, Šoltésovej 13, za účasti BONA FIDE DAM, občianskeho združenia so sídlom v Ružomberku, Mostová 1346/31, IČO: 42 348 048, zastúpeného Mgr. Monikou Dubskou, advokátkou so sídlom v Ružomberku, Šoltésovej 13, o zaplatenie 36 661,42 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 7 C 7/2011, o dovolaní žalovanej 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 26. februára 2016 sp. zn. 8 Co 77/2016, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Žiline z 26. februára 2016 sp. zn. 8 Co 77/2016 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením z 3. decembra 2015 č. k. 7 C 7/2011-604 nepripustil, aby do konania vstúpilo občianske združenie BONA FIDE DAM, na stranu žalovanej 2/. Po právnej stránke aplikoval § 93 O.s.p., § 52 Občianskeho zákonníka a § 1 ods. 1 a 2, § 2 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Konštatoval, že občianske združenie BONA FIDE DAM (ďalej aj „občianske združenie“) je spotrebiteľským združením, predmetom činnosti ktorého je kolektívna ochrana práv spotrebiteľa. Žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy, že ako záložca zo svojho majetku splnil dlh za dlžníkov - žalovaných 1/ a 2/, ktorí mali voči záložnému veriteľovi z titulu nezaplateného hypotekárneho úveru. Okresný súd uviedol, že záväzok splniť dlh za dlžníkov ich záložnému veriteľovi vznikol žalobcovi na základe zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 29. januára 2003 (ďalej len „zmluva“), ktorá bola uzavretá na zabezpečenie pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o hypotekárnom úvere č. P. zo dňa 19. decembra 2002, ktorú žalovaní 1/ a 2/ uzavreli s T.. Konštatoval, že sa v danom prípade medzi žalobcom a žalovanými 1/ a 2/ nejedná o spotrebiteľský vzťah, pretože žalobca nemá vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ postavenie dodávateľa a pri uzatváraní a plnení zo zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 29. januára 2003 nekonal v rámci svojej obchodnej alebo inej

podnikateľskej činnosti. Na základe údajov z obchodného registra žalobcu argumentoval, že predmetom jeho činnosti je správa družstevného bytového a nebytového fondu, organizácia prípravy a realizácia výstavby, ako aj obstarávanie služieb spojených so správou bytového a nebytového fondu. Poskytnutie zabezpečenia hypotekárneho úveru žalovaných 1/ a 2/ tak nie je možné subsumovať pod predmet jeho obchodnej alebo inej činnosti. Záverom na akcentovanie nespotrebitel'ského vzťahu strán konania dodal, že uplatnený nárok vznikol z titulu regresného nároku žalobcu, keď na základe výťažku z dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti v o vlastníctve žalobcu bol uspokojený hypotekárny úver, ktorý banka poskytla žalovaným 1/ a 2/.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 26. februára 2016 sp. zn. 8 Co 77/2016 na odvolanie občianskeho združenia BONA FIDE DAM a odvolanie žalovanej 2/ prvým výrokom uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a druhým výrokom odvolanie žalovanej 2/ odmietol. Odvolací súd v časti odvolania občianskeho združenia BONA FIDE DAM uviedol, že okresný súd zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na jeho podklade dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávaniu veci aj správne právne posúdil. Krajský súd jednotlivé odvolacie dôvody vyhodnotil v celom rozsahu ako nedôvodné. Zvýraznil, že pre nepripustenie občianskeho združenia BONA FIDE DAM na strane žalovanej 2/ je rozhodujúce, že vo vzťahu medzi stranami sporu absentuje spotrebitel'ský prvok, teda nejde o spotrebitel'ský spor, čo je rozhodujúcou prekážkou pre vstup občianskeho združenia na ochranu spotrebitel'a do konania a pre uplatňovanie procesných práv účastníka, na ktorého strane do konania vstupuje. Vo vzťahu k odvolaniu žalovanej 2/ aplikoval § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p., pretože podľa názoru odvolacieho súdu bolo odvolaním napadnuté uznesenie doručené žalovanej 2/ dňa 28. decembra 2015, zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania tak žalovanej 2/ uplynula 12. januára 2016 (utorok), ale žalovaná 2/ podala odvolanie na okresnom súde až 13. januára 2016, teda deň po uplynutí lehoty na podanie odvolania, t. j. oneskorene.

3. Proti uzneseniu krajského súdu v celom rozsahu podala dovolanie žalovaná 2/ (ďalej aj „dovolateľka“). Pripustnosť dovolania dôvodila tým, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.) a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodnosť podania dovolania subsumovala pod § 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 237 O.s.p., § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Podľa názoru dovolateľky odňatie možnosti pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) bolo dané tým, že jej ako spotrebitel'ke Centrum právnej pomoci nepridelilo právneho zástupcu a keď žiadala doručiť návrh na vstup do konania občianskemu združeniu BONA FIDE DAM, o ktorom sa dozvedela, že v inom konaní so žalobcom vystupuje toto občianske združenie na ochranu práv spotrebitel'a, uvedený návrh občianskemu združeniu nebol doručený. Pochybenie vidí v pripustení námietky žalobcu o nepripustení občianskeho združenia do konania a nenazerania na daný spor ako spotrebitel'ský. Uviedla, že žalobca mohol vznášať námietky až po vstupe občianskeho združenia do konania. V súvislosti s odmietnutím odvolania krajským súdom konštatovala, že odvolanie podala do podateľne súdu, ale poslala ho predtým listovou zásielkou, takže bolo podané v zákonnej lehote. Ďalej uviedla, že spotrebitel'ské združenie nedostalo možnosť vyjadriť sa k návrhu na vstup do konania a žalobca namietal niečo, čo sa ani nestalo. Dôvodila, že súd je povinný, o. i. so zreteľom na jeho povinnosti chrániť spotrebitel'a ako slabšiu stranu kontraktčného procesu a presadzovať výkladový princíp contra proferentem, zaoberať sa právne významnými skutočnosťami, ktoré vyplývajú zo zákazu neprijateľných podmienok, spôsobujúcich značnú nerovnováhu - ekonomicky a kauzálnu neodôvodnenú - v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebitel'om, ako aj požiadavkou skúmať neprijateľné podmienky ex officio. Dôsledkom neprijateľných zmluvných podmienok je ich absolútna neplatnosť, najmä v kontexte faktu, že ide o formulárovú zmluvu. Dovolateľka tvrdí, že na zabezpečenie nebol poskytnutý majetok žalobcu, ale jej majetok a formálne uzavretá zmluva bola plná nekalých podmienok a uzavretá za pomoci nekalých praktík. Vzhľadom k uvedenému podľa názoru dovolateľky vychádza údajný regresný nárok z neprijateľných podmienok v zmluve o dielo a záložnej zmluve, ktoré boli dosiahnuté nekalými postupmi, takže aj záver, že sa v konaní nejedná o spotrebitel'ské vzťahy, je nesprávny. Záverom dodala, že všetky vzťahy medzi ňou a žalobcom sú výlučne spotrebitel'ské a z výlučne antispotrebitel'ského konania si žalobca odvodzuje svoje neoprávnené nároky. Rozhodnutia oboch súdov nižšej inštancie žiadala zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobca, žalovaný 1/, ani občianske združenie sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z.

(ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalovaná 2/) zastúpená advokátom, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané, bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že je potrebné ho zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (23. mája 2016), t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej aj „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

8. Dovolanie žalovanej 2/ smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým krajský súd prvým výrokom potvrdil uznesenie okresného súdu a druhým výrokom odvolanie žalovanej 2/ ako oneskorene podané odmietol. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, boli uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie dovolateľky nesmeruje proti uzneseniu, ktoré bolo uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

9. Najvyšší súd s prihliadnutím na obsah dovolania, ako aj § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., osobitne skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalovanej 2/ konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia bolo dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

10. Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím je aj uznesenie, ktorým odvolací súd nesprávne odmietne odvolanie ako oneskorene podané (R 23/1994).

11. Z § 204 ods. 1 O.s.p. vyplývalo, že odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

12. Podľa § 57 ods. 1 O.s.p. platilo, že do plynutia lehoty sa nezapočítaval deň, keď došlo k skutočnosti, určujúcej začiatok lehoty.

13. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov končia sa uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak konanie lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 57 ods. 2 O.s.p.).

14. Lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods. 3 O.s.p.).

15. Podľa § 42 ods. 1 O.s.p. podanie bolo možné urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba. Podanie urobené telefaxom treba doplniť najneskôr do troch dní predložením jeho originálu. Na podania, ktoré neboli v tejto lehote doplnené, sa neprihliada.

16. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že uznesenie okresného súdu bolo žalovanej 2/ doručené 28. decembra 2015 (doručenka na č. 1. 608 spisu). Lehota na podanie odvolania začala dovolateľke plynúť nasledujúci deň po doručení, t. j. dňa 29. decembra 2015. Posledným dňom zákonnej 15-dňovej lehoty na podanie odvolania bol 12. január 2016 (utorok). Zo spisu vyplýva, že žalovaná 2/ podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu na poštovú prepravu (podľa pečiatky pošty na pripojenej obálke - č. 1. 621 spisu) 12. januára 2016. Odvolanie tak bolo podané včas.

17. Nesprávnym odmietnutím odvolania bola žalovanej 2/ odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, na základe čoho najvyšší súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). S prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť rozhodnutie, nezaoberal sa ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní.

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.